

## ПАРЛАМЕНТСЬКІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ВИБОРИ В КОСОВІ 2025 РОКУ: ПОЛІТИЧНІ НАСЛІДКИ ТА МІЖНАРОДНИЙ КОНТЕКСТ

Крицкалюк Н. І., Панкул Д. О.

### ВСТУП

Балканський півострів упродовж XX – першої чверті XXI століття неодноразово перебував у центрі уваги світової спільноти. Довготривалий і складний процес розпаду Соціалістичної Федеративної Республіки Югославії, який фактично тривав з 1991 по 2003 рік, став каталізатором масштабних політичних, етнічних і безпекових трансформацій на Балканах. Югославські війни 1991–2001 років не лише змінили геополітичний ландшафт Південно-Східної Європи, а й започаткували процеси формування нових держав, однією з яких стала Республіка Косово, що проголосила незалежність від Сербії 17 лютого 2008 року. Проголошення незалежності Косово стало однією з найсуперечливіших подій у сучасній системі міжнародних відносин, викликавши тривалі політичні та правові дискусії. Відмінною рисою процесу формування державності було те, що ще до офіційного проголошення незалежності територія Косово перебувала під фактичним міжнародним управлінням. Після завершення збройного конфлікту у 1999 році основні функції цивільного адміністрування, підтримки громадського порядку та створення демократичних інститутів були покладені на міжнародні місії Організації Об'єднаних Націй і НАТО, які забезпечували стабілізацію ситуації та сприяли розбудові основ державного управління.

Вирішальну роль у цьому процесі відіграла Тимчасова адміністративна місія Організації Об'єднаних Націй у Косово (UNMIK), створена відповідно до Резолюції Ради Безпеки ООН № 1244 (1999). Основне завдання місії полягало у створенні ефективної системи цивільного управління, формування органів місцевої влади, розвиток демократичних інститутів та підготовка Косово до самоврядування. Паралельно міжнародні сили KFOR, розгорнуті під проводом НАТО, забезпечували військову та громадську безпеку, сприяли стабілізації міжетнічної ситуації та створювали умови для відновлення мирного життя.

Попри офіційно тимчасовий характер діяльності зазначених міжнародних місій, упродовж майже десяти років саме вони фактично виконували основні функції державного управління або визначали

механізми їх реалізації новоствореними органами влади Косово. У цей період були закладені інституційні основи майбутньої політичної системи, сформовано виборче законодавство, започатковано діяльність представницьких органів влади та створено передумови для функціонування демократичних інститутів незалежної держави. Однак, після проголошення незалежності одним із головних викликів для Косово залишалося здобуття міжнародного визнання. Хоча упродовж 2008 року незалежність нової держави визнали 54 країни світу, серед яких Сполучені Штати Америки та більшість держав – членів Європейського Союзу, низка країн, включаючи Сербію, продовжили не визнавати її суверенітет. Отже, питання міжнародної легітимності Косово, перспектив його участі у діяльності міжнародних організацій та завершення процесу державотворення залишаються предметом активних політичних і наукових дискусій. У цьому контексті варто врахувати, що одним із критеріїв оцінки ефективності функціонування демократичної політичної системи будь-якої держави є виборчий процес, оскільки вибори відображають рівень розвитку політичних інститутів, ступінь довіри населення до органів влади, реальний рівень політичної конкуренції та здатність держави забезпечити демократичне формування представницьких органів.

Наприклад, парламентські та регіональні вибори у 2025 році відбувалися в умовах перманентної трансформації політичної системи Косово, поглиблення європейської інтеграції, активізації діалогу між Белградом і Приштиною (за посередництвом Європейського Союзу) та одночасного збереження суттєвого міжнародного впливу на безпекову ситуацію в регіоні. Результати цих виборів стали важливим показником рівня демократичної консолідації країни, ефективності функціонування її державних інститутів та подальших перспектив міжнародної легітимації. Все вище викладене обумовило вибір нами теми дослідження, основною метою якого є спроба проаналізувати політичну ситуацію в Косово напередодні парламентських та регіональних виборів 2025 року, дослідити особливості перебігу виборчої кампанії, а також визначити політичні наслідки цих виборів для внутрішнього розвитку Косово та міжнародного впливу на безпекову ситуацію Балканського півострова.

## **1. Історичні та політичні передумови виборчих процесів у Косові**

Як було вже зазначено сучасна політична система Республіки Косово сформувалася під впливом комплексу історичних, політичних та міжнародно-правових чинників, які істотно відрізняють її від моделей державотворення більшості європейських країн. На відміну від держав, що здобували незалежність у результаті тривалого

еволюційного розвитку власних політичних інститутів, Косово пройшло етап формування державності в умовах міжнародного управління, активної участі міжнародних організацій у створенні органів державної влади та постійного зовнішнього політичного контролю за демократичними процесами<sup>1,2</sup>.

Передумови сучасних виборчих процесів у Косові нерозривно пов'язані із кризою федеративної моделі державного устрою Соціалістичної Федеративної Республіки Югославії наприкінці ХХ століття. Загострення міжетнічних суперечностей, посилення національних рухів та дезінтеграційні процеси призвели до розпаду федерації й виникнення низки збройних конфліктів, які охопили практично весь Балканський регіон. Косово, населення якого переважно складали етнічні албанці, стало одним із найбільш конфліктних регіонів колишньої Югославії, а політичне протистояння поступово трансформувалося у відкритий збройний конфлікт між югославськими силовими структурами та Армією визволення Косова<sup>3</sup>.

Військове протистояння 1998–1999 років мало далекосяжні наслідки не лише для самого регіону, а й для всієї системи міжнародної безпеки. Гуманітарна криза, масове переміщення цивільного населення та загроза подальшої ескалації конфлікту стали підставою для активного втручання міжнародної спільноти. Після завершення військової операції НАТО та ухвалення Резолюції Ради Безпеки ООН № 1244 у червні 1999 року Косово фактично перейшло під міжнародне управління<sup>4,5</sup>. Документ передбачав створення міжнародної цивільної адміністрації, відповідальної за забезпечення тимчасового управління територією, відновлення діяльності органів влади, підтримання громадського порядку та підготовку умов для визначення майбутнього політичного статусу краю. Водночас резолюція підтверджувала суверенітет і територіальну цілісність тодішньої Союзної Республіки Югославії, що в подальшому стало однією з основних причин міжнародних дискусій щодо правового

---

<sup>1</sup> Weller M. *Contested Statehood: Kosovo's Struggle for Independence*. Oxford : Oxford University Press, 2009. DOI: <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199566167.001.0001> Pp. 84–108.

<sup>2</sup> Marko J. *The New Kosovo Constitution in a Regional Comparative Perspective. Review of Central and East European Law*. 2008. Vol. 33, No. 4. Pp. 438–441.

<sup>3</sup> Ker-Lindsay J. *Kosovo: The Path to Contested Statehood in the Balkans*. London : I.B. Tauris, 2009. Pp. 44–58.

<sup>4</sup> United Nations Security Council. Resolution 1244 (1999), adopted by the Security Council at its 4011th meeting on 10 June 1999. New York : United Nations, 1999. Pp. 1–4.

<sup>5</sup> Ker-Lindsay J. *Kosovo: The Path to Contested Statehood in the Balkans*. London : I.B. Tauris, 2009. Pp. 81–96.

статусу незалежного Косова<sup>6</sup>. Особливістю державотворення стало те, що демократичні інститути формувалися не шляхом поступової внутрішньої еволюції, а в результаті цілеспрямованої діяльності міжнародної адміністрації. UNMIK розпочала процес створення місцевих органів влади, системи державної служби, судових установ, правоохоронних органів і механізмів місцевого самоврядування. Одночасно здійснювалася підготовка нормативно-правової бази, необхідної для проведення демократичних виборів відповідно до міжнародних стандартів<sup>7,8</sup>.

Одним із найважливіших напрямів діяльності міжнародної адміністрації стало формування виборчої системи Косова. Якщо на початковому етапі основною метою було забезпечення представництва всіх етнічних спільнот у новостворених органах влади, то в подальшому акцент поступово зміщувався у бік розвитку повноцінної демократичної конкуренції між політичними партіями. Через це виборче законодавство Косова із самого початку містило значну кількість механізмів, спрямованих на захист прав національних меншин, забезпечення гендерного представництва та гарантування участі різних етнічних груп у діяльності законодавчих органів<sup>9,10</sup>.

Важливу роль у становленні демократичних інститутів відіграла діяльність Організації з безпеки і співробітництва в Європі. ОБСЄ брала активну участь у розробленні виборчого законодавства, підготовці членів виборчих комісій, організації перших демократичних виборів та моніторингу їх проведення. Фактично саме міжнародні експерти сформували основні процедурні принципи функціонування виборчої системи Косово, які зберігаються і сьогодні. Така модель розвитку є унікальною для сучасної Європи, оскільки поєднала елементи міжнародного адміністрування із поступовою передачею повноважень національним органам влади. Подальший розвиток

---

<sup>6</sup> United Nations Security Council. Resolution 1244 (1999), adopted by the Security Council at its 4011th meeting on 10 June 1999. New York : United Nations, 1999. Paras. Pp. 10–11.

<sup>7</sup> Ibid.

<sup>8</sup> United Nations Security Council. Report of the Secretary-General on the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo: S/2025/200. New York : United Nations, 2025. Pp. 2–5.

<sup>9</sup> Assembly of the Republic of Kosovo. *Law No. 03/L-073 on General Elections in the Republic of Kosovo*. Official Gazette of the Republic of Kosovo, No. 31, 15 June 2008. Pristina : Assembly of the Republic of Kosovo, 2008. Arts. 5, 27, 64. URL: <https://surl.li/mxgbna>.

<sup>10</sup> Constitution of the Republic of Kosovo. Pristina : Assembly of the Republic of Kosovo, 2008. Arts. 45, 64. Pp. 63–82.

державності був безпосередньо пов'язаний із визначенням остаточного політичного статусу краю. Після кількох років міжнародного адміністрування стало очевидним, що тимчасова модель управління не може залишатися довгостроковим механізмом забезпечення стабільності. Через це міжнародна спільнота розпочала пошук політико-правового рішення, яке дозволило б одночасно забезпечити стабільність у регіоні, захист прав національних меншин та формування ефективних демократичних інститутів<sup>11,12</sup>.

Вирішальне значення у цьому процесі мав Комплексний план врегулювання статусу Косова, підготовлений Спеціальним посланником Генерального секретаря ООН Мартті Ахтісаарі у 2007 році. Незважаючи на те, що документ не був схвалений Радою Безпеки ООН через відсутність консенсусу між її постійними членами, саме його положення стали концептуальною основою майбутньої конституційної моделі незалежного Косова. План передбачав створення демократичної парламентської республіки, функціонування незалежної судової системи, широкі гарантії місцевого самоврядування, захист прав етнічних спільнот та забезпечення міжнародного контролю за процесом становлення державних інститутів<sup>13,14</sup>.

Після проголошення незалежності 17 лютого 2008 року Косово розпочало новий етап політичного розвитку. Конституція Республіки Косово, яка набула чинності 15 червня 2008 року, закріпила основні принципи функціонування державної влади, визначила компетенцію органів законодавчої, виконавчої та судової влади, а також заклала правові засади сучасної виборчої системи. Водночас значна частина її положень була сформульована з урахуванням рекомендацій міжнародних організацій та положень Плану Ахтісаарі, що ще раз підтверджує виняткову роль міжнародного чинника у процесі державотворення Косова<sup>15,16</sup>.

---

<sup>11</sup> Assembly of the Republic of Kosovo. *Law No. 03/L-073 on General Elections in the Republic of Kosovo*. Official Gazette of the Republic of Kosovo, No. 31, 15 June 2008. Pristina : Assembly of the Republic of Kosovo, 2008. Arts. 53–64. URL: <https://surl.li/mxgbna>.

<sup>12</sup> European Union Election Observation Mission. *Kosovo 2025 Parliamentary Elections, 9 February 2025: Final Report*. Brussels : European External Action Service, 2025. Pp. 20–28.

<sup>13</sup> Ahtisaari M. *Comprehensive Proposal for the Kosovo Status Settlement: S/2007/168/Add.1*. New York : United Nations, 2007. Pp. 6–18.

<sup>14</sup> Perritt H. H. *The Road to Independence for Kosovo: A Chronicle of the Ahtisaari Plan*. Cambridge : Cambridge University Press, 2010. Pp. 188–205.

<sup>15</sup> Constitution of the Republic of Kosovo. Pristina : Assembly of the Republic of Kosovo, 2008. Arts. 4, Pp. 63–82; 102–111.

Однією з характерних особливостей політичної системи Косово стало поєднання класичних демократичних принципів із спеціальними механізмами захисту етнічного представництва. Конституція гарантувала резервування місць у парламенті для представників неалбанських громад, зокрема сербської, боснійської, турецької, ромської, горанської та інших національних спільнот. Такий механізм був спрямований на недопущення політичної маргіналізації меншин і забезпечення їх участі у процесі ухвалення державних рішень. Водночас саме ця особливість політичної системи нерідко ставала предметом дискусій щодо ефективності функціонування парламентської демократії, оскільки етнічний чинник продовжував істотно впливати на процес формування коаліцій та вироблення державної політики<sup>17,18</sup>.

Не менш важливою передумовою сучасних виборчих процесів стало формування багатопартійної системи. Якщо на початковому етапі незалежності Косово політична конкуренція здебільшого концентрувалася навколо політичних акторів, що брали участь у визвольному русі, то поступово вона почала переходити до програмних засад розвитку держави. Особливо помітною ця тенденція стала після парламентських виборів 2021 року, коли перемога партії «Самовизначення» (Vetëvendosje) засвідчила зростання суспільного запиту на боротьбу з корупцією, реформування державного управління та прискорення європейської інтеграції<sup>19,20</sup>.

Загалом еволюція партійної системи Косово супроводжувалася поступовою модернізацією виборчого законодавства. Упродовж останніх двох десятиліть удосконалювалися механізми адміністрування виборів, підвищувалися вимоги до прозорості фінансування політичних партій, розширювалися можливості міжнародного спостереження та вдосконалювалися процедури захисту виборчих прав громадян. Значний внесок у цей процес зробили рекомендації Бюро демократичних інститутів і прав людини ОБСЄ, а також висновки Венеційської комісії Ради Європи щодо вдосконалення виборчого законодавства відповідно

---

<sup>16</sup> Marko J. The New Kosovo Constitution in a Regional Comparative Perspective. *Review of Central and East European Law*. 2008. Vol. 33, No. 4. Pp. 438–446.

<sup>17</sup> Constitution of the Republic of Kosovo. Pristina : Assembly of the Republic of Kosovo, 2008. Arts. 64, 78, 81. Pp. 63–82; 102–111.

<sup>18</sup> Ahtisaari M. *Comprehensive Proposal for the Kosovo Status Settlement*: S/2007/168/Add.1. New York : United Nations, 2007. 61 p.

<sup>19</sup> Bieber F. *The Rise of Authoritarianism in the Western Balkans*. Cham : Palgrave Macmillan, 2020. Pp. 165–183.

<sup>20</sup> European Commission. *Kosovo Report 2025*. Brussels : European Commission, 2025. Pp. 8–12.

до європейських демократичних стандартів<sup>21,22</sup>. Водночас політичний розвиток Косова продовжував відбуватися в умовах низки системних викликів. Серед них особливе місце посідали проблема часткового міжнародного визнання держави, складні взаємовідносини із Сербією, періодичне загострення безпекової ситуації на півночі країни та необхідність одночасного проведення внутрішніх реформ і виконання міжнародних зобов'язань. Усе це безпосередньо впливало на характер політичної конкуренції, формування передвиборчих програм і пріоритетів основних політичних сил<sup>23,24</sup>.

Отже, можемо зробити висновки, що історичні та політичні передумови виборчих процесів у Косові свідчать про унікальний характер становлення його демократичної системи. На відміну від більшості європейських держав, розвиток виборчих інститутів Косова відбувся в умовах поєднання внутрішніх процесів державотворення з безпосереднім міжнародним управлінням, що істотно вплинуло на структуру політичної системи, особливості функціонування органів влади та механізми забезпечення демократичного представництва. сформована протягом 1999–2024 років інституційна модель набула ознак політико-правової основи проведення парламентських та регіональних виборів 2025 року, аналіз яких є необхідним для розуміння сучасного етапу розвитку Косова як держави та суб'єкта міжнародних відносин.

## **2. Перебіг та результати парламентських виборів у Косові 2025 року**

Парламентські вибори, що відбулися у Республіці Косово 9 лютого 2025 року, стали одним із найважливіших політичних процесів після проголошення незалежності держави у 2008 році. Їх значення визначалося не лише необхідністю формування нового складу парламенту та уряду, а й тим, що вибори проходили в умовах суттєвих

---

<sup>21</sup> Assembly of the Republic of Kosovo. *Law No. 03/L-073 on General Elections in the Republic of Kosovo*. Official Gazette of the Republic of Kosovo, No. 31, 15 June 2008. Pristina : Assembly of the Republic of Kosovo, 2008. Arts. 10–15, 53–64. URL: <https://surl.li/mxgbna>

<sup>22</sup> European Union Election Observation Mission. *Kosovo 2025 Parliamentary Elections, 9 February 2025: Final Report*. Brussels : European External Action Service, 2025. Pp. 87–94.

<sup>23</sup> European Commission. *Kosovo Report 2025*. Brussels : European Commission, 2025. Pp. 1–12; 18–31.

<sup>24</sup> United Nations Security Council. *Report of the Secretary-General on the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo: S/2025/200*. New York : United Nations, 2025. Pp. 8–14.

внутрішньополітичних і зовнішньополітичних викликів. До початку виборчої кампанії Косово вже кілька років перебувало у центрі уваги міжнародної спільноти через загострення відносин із Сербією, складний перебіг діалогу за посередництва Європейського Союзу, а також через необхідність продовження реформ, які залишаються однією з головних умов подальшого зближення з європейськими інституціями<sup>25,26</sup>.

У порівнянні із парламентськими виборами 2021 року, де головним політичним питанням була необхідність подолання внутрішньої політичної нестабільності та формування дієздатного уряду, кампанія 2025 року проходила вже в інших умовах. У центрі суспільної дискусії перебували оцінка діяльності уряду Альбіна Курті, результати реалізації антикорупційної політики, стан економічного розвитку держави, відносини із західними партнерами та перспективи нормалізації відносин із Сербією. Загалом виборча кампанія продемонструвала поступовий перехід політичної конкуренції від після-воєнної риторики до обговорення ефективності державного управління та якості реалізації внутрішньої політики<sup>27</sup>.

Передвиборча боротьба характеризувалася високою політичною активністю основних політичних сил. Найбільшу увагу виборців привертали чотири провідні політичні суб'єкти: рух «Самовизначення» (Vetëvendosje), Демократична партія Косова (PDK), Демократична ліга Косова (LDK) та коаліція Альянсу за майбутнє Косова (AAK) – NISMA. Незважаючи на відмінності у програмних положеннях, практично всі учасники виборів декларували незмінність курсу на зміцнення незалежності Косова, продовження європейської інтеграції та реформування державних інститутів. Основні відмінності між політичними силами стосувалися насамперед способів реалізації цих завдань, темпів проведення реформ і підходів до подальшого діалогу із Сербією<sup>28,29</sup>. Водночас кампанія засвідчила збереження достатньо високого рівня політичної поляризації. Чинний уряд будував свою

---

<sup>25</sup> European Union Election Observation Mission. Kosovo 2025 Parliamentary Elections, 9 February 2025: Final Report. Brussels : European External Action Service, 2025. P. 12.

<sup>26</sup> European Commission. Kosovo Report 2025. Brussels : European Commission, 2025. Pp. 1–3.

<sup>27</sup> European Union Election Observation Mission. Kosovo 2025 Parliamentary Elections, 9 February 2025: Final Report. Brussels : European External Action Service, 2025. Pp. 12; 24–25.

<sup>28</sup> Ibid. P. 24.

<sup>29</sup> Central Election Commission of the Republic of Kosovo. *Final Results of the Parliamentary Elections of 9 February 2025*. Pristina: Central Election Commission, 2025. URL: <https://surl.li/bzwayo>

виборчу стратегію навколо демонстрації досягнутих результатів у сфері боротьби з корупцією, реформування державного сектору та зміцнення фінансової дисципліни. Представники опозиційних партій, своєю чергою, акцентували увагу на погіршенні відносин Косова з окремими міжнародними партнерами, недостатніх темпах економічного розвитку та складній ситуації у північних муніципалітетах. Через це значна частина виборчої кампанії була присвячена дискусіям щодо ефективності діяльності чинного уряду, а не питанням історичної спадщини чи ролі окремих політичних лідерів у процесі здобуття незалежності<sup>30,31</sup>. Характерною особливістю виборів 2025 року стало активне використання сучасних цифрових технологій під час проведення передвиборчої кампанії. Політичні партії дедалі частіше використовували соціальні мережі, онлайн-дискусії та цифрові інформаційні платформи як основний засіб комунікації з виборцями. Значна увага приділялася молодому електорату та діаспорі, яка традиційно бере активну участь у політичному житті держави. Подібна тенденція свідчить про поступову модернізацію виборчих технологій та наближення політичної комунікації Косова до практики інших європейських демократій<sup>32</sup>.

Загалом день голосування отримав схвальні відгуки від міжнародних спостерігачів, згідно оцінками яких, виборці мали можливість вільно реалізувати своє право голосу, а фундаментальні права та свободи були забезпечені. Водночас місія Європейського Союзу звернула увагу на окремі організаційні недоліки, пов'язані із роботою Центральної виборчої комісії, насамперед із затримкою оприлюднення попередніх результатів голосування через технічні несправності інформаційної системи. Попри це, міжнародні спостерігачі не виявили порушень, які могли б поставити під сумнів легітимність результатів виборів або суттєво вплинути на волевиявлення громадян<sup>33,34</sup>. Є підстави вважати, що саме організація

---

<sup>30</sup> European Union Election Observation Mission. Kosovo 2025 Parliamentary Elections, 9 February 2025: Final Report. Brussels : European External Action Service, 2025. Pp. 24–25.

<sup>31</sup> European Commission. Kosovo Report 2025. Brussels : European Commission, 2025. Pp. 1–3.

<sup>32</sup> European Union Election Observation Mission. Kosovo 2025 Parliamentary Elections, 9 February 2025: Final Report. Brussels : European External Action Service, 2025. Pp. 35; 87–92.

<sup>33</sup> Ibid. Pp. 42; 46.

<sup>34</sup> Parliamentary Assembly of the Council of Europe. Observation of the Parliamentary Elections in Kosovo (9 February 2025). Strasbourg : Council of Europe, 2025. Paras. Pp. 95–98.

виборчого процесу підтвердила поступове зміцнення демократичних інститутів Косова. На відміну від перших виборів після завершення міжнародного адміністрування, у 2025 році основна відповідальність за проведення виборів уже покладалася на національні державні інституції. Міжнародні місії виконували переважно функції спостереження та консультативної підтримки, що свідчить про поступовий перехід від моделі зовнішнього управління до самостійного функціонування виборчої системи держави. Офіційні результати виборів підтвердили, що рух «Самовизначення» (Vetëvendosje) знову отримав найбільшу підтримку виборців та залишився провідною політичною силою країни. Водночас отриманий результат уже не забезпечував можливості самостійного формування парламентської більшості, як це частково очікувалося під час передвиборчої кампанії. Інші політичні сили також покращили свої позиції, що призвело до більш рівномірного розподілу депутатських мандатів між парламентськими партіями. З одного боку, це підтвердило існування реальної політичної конкуренції, а з іншого – значно ускладнило процес формування нової коаліції<sup>35,36</sup>.

На наш погляд, саме результати голосування стали одним із найбільш показових індикаторів розвитку демократії Косово. Якщо після проголошення незалежності політичний процес значною мірою визначався авторитетом окремих політичних діячів та історичною роллю політичних сил у визвольному русі, то вибори 2025 року продемонстрували зміну електоральної поведінки населення. Значна частина громадян оцінювала діяльність політичних партій насамперед через результати їхньої роботи в уряді, соціально-економічну політику та ефективність реалізації реформ. Це свідчить про поступове формування більш зрілої політичної культури, характерної для демократичних держав<sup>37,38</sup>. Водночас результати виборів засвідчили, що політична система Косово досі не позбулася окремих системних проблем. Насамперед це стосується високого рівня політичної

---

<sup>35</sup> European Union Election Observation Mission. Kosovo 2025 Parliamentary Elections, 9 February 2025: Final Report. Brussels : European External Action Service, 2025. Pp. 15–17; 42–46.

<sup>36</sup> Central Election Commission of the Republic of Kosovo. *Final Results of the Parliamentary Elections of 9 February 2025*. Pristina: Central Election Commission, 2025. URL: <https://surl.li/bzwayo>

<sup>37</sup> European Union Election Observation Mission. Kosovo 2025 Parliamentary Elections, 9 February 2025: Final Report. Brussels : European External Action Service, 2025. P. 74.

<sup>38</sup> European Commission. Kosovo Report 2025. Brussels : European Commission, 2025. Pp. 1–3.

поляризації між основними партіями. Незважаючи на відносно близькі програмні цілі щодо європейської інтеграції, боротьби з корупцією та зміцнення державності, політична конкуренція між провідними силами дедалі частіше набуває персоналізованого характеру. Це ускладнює процес пошуку компромісів після завершення виборів та негативно впливає на швидкість формування органів державної влади<sup>39,40</sup>.

Окремої уваги заслуговують результати голосування представників національних меншин. Конституційна модель Косова передбачає гарантоване представництво сербської громади та інших національних спільнот у парламенті незалежно від загальних результатів виборів. Такий механізм був запроваджений ще під час формування конституційної моделі держави як один із ключових інструментів забезпечення політичної інтеграції багатонаціонального суспільства. Аналіз парламентських виборів 2025 року показує, що цей механізм загалом продовжує виконувати свою функцію, хоча політична ситуація в окремих муніципалітетах півночі Косова залишається достатньо складною через вплив ширших політичних процесів у відносинах між Белградом і Приштиною<sup>41,42,43</sup>.

Особливе місце в оцінці виборів займають висновки міжнародних спостережних місій. Найбільш ґрунтовну оцінку надала Місія Європейського Союзу зі спостереження за виборами, яка після завершення виборчого процесу опублікувала підсумковий звіт із рекомендаціями щодо подальшого вдосконалення виборчого законодавства та практики його застосування. У документі зазначалося, що вибори були конкурентними, а основні права і свободи учасників виборчого процесу загалом були забезпечені. Водночас експерти звернули увагу на необхідність підвищення ефективності роботи Центральної виборчої комісії, удосконалення процедур адміністрування виборів, забезпечення більшої прозорості фінансування політичних партій та

---

<sup>39</sup> European Union Election Observation Mission. Kosovo 2025 Parliamentary Elections, 9 February 2025: Final Report. Brussels : European External Action Service, 2025. Pp. 24–25; 46–48.

<sup>40</sup> Bieber F. The Rise of Authoritarianism in the Western Balkans. Cham : Palgrave Macmillan, 2020. Pp. 165–183.

<sup>41</sup> Constitution of the Republic of Kosovo. Pristina : Assembly of the Republic of Kosovo, 2008. Arts. 64, 78, 81. Pp. 63–82; 102–111.

<sup>42</sup> European Union Election Observation Mission. Kosovo 2025 Parliamentary Elections, 9 February 2025: Final Report. Brussels : European External Action Service, 2025. P. 74;

<sup>43</sup> Parliamentary Assembly of the Council of Europe. Observation of the Parliamentary Elections in Kosovo (9 February 2025). Strasbourg: Council of Europe, 2025. Paras. Pp. 20; 90–92.

вдосконалення окремих положень виборчого законодавства. ці рекомендації сьогодні можна розглядати як один із напрямів подальшого розвитку демократичної системи Косова<sup>44,45</sup>.

Окремим важливим результатом парламентських виборів стала також зміна характеру міжнародної оцінки демократії Косова. Якщо раніше основна увага міжнародних організацій була зосереджена на питаннях безпеки та стабільності виборчого процесу, то у 2025 році оцінка більше стосувалося якості функціонування державних інститутів, рівня політичної конкуренції та ефективності виборчого адміністрування<sup>46</sup>. Разом із позитивними аспектами виборів їх результати спричинили й нові політичні виклики. Через відсутність у будь-якої політичної сили парламентської більшості процес формування нового складу парламенту та уряду суттєво ускладнився. після завершення голосування політична конкуренція перейшла до нового етапу – переговорів щодо створення парламентської коаліції. Подальші події продемонстрували, що найбільші труднощі були пов'язані не з самим процесом виборів, а після офіційного оголошення їх результатів. Це ще раз підтверджує, що сучасної демократії важливим є не лише проведення чесного голосування, а й здатність політичних сил до конструктивної співпраці після завершення виборчого процесу<sup>47,48</sup>.

Отже, проведений аналіз дає підстави зробити висновок, що парламентські вибори 2025 року стали одним із найбільш організованих виборчих процесів за весь період незалежності Косова. Водночас вони виявили низку проблем, які потребують подальшого вирішення. До них належать удосконалення роботи виборчих органів, зниження рівня політичної поляризації, підвищення ефективності міжпартійного діалогу та створення більш дієвих механізмів формування стабільної парламентської більшості. ці питання визначили політичний розвиток

---

<sup>44</sup> European Union Election Observation Mission. Kosovo 2025 Parliamentary Elections, 9 February 2025: Final Report. Brussels : European External Action Service, 2025. Pp. 7–8; 50–66; 87–94.

<sup>45</sup> Parliamentary Assembly of the Council of Europe. Observation of the Parliamentary Elections in Kosovo (9 February 2025). Strasbourg : Council of Europe, 2025. Paras. Pp. 95–99.

<sup>46</sup> European Union Election Observation Mission. Kosovo 2025 Parliamentary Elections, 9 February 2025: Final Report. Brussels : European External Action Service, 2025. Pp. 7–8; 46–48; 50–66.

<sup>47</sup> Ibid. Pp. 46–48.

<sup>48</sup> Parliamentary Assembly of the Council of Europe. Observation of the Parliamentary Elections in Kosovo (9 February 2025). Strasbourg : Council of Europe, 2025. Paras. Pp. 88–94.

Косова після завершення виборів і безпосередньо вплинули на його відносини з міжнародними партнерами, що зумовлює необхідність окремого аналізу політичних наслідків виборів та їх міжнародного контексту.

### **3. Політичні наслідки виборів та їх міжнародний контекст**

Парламентські вибори 2025 року стали важливим етапом розвитку політичної системи Республіки Косово. Значно більший вплив на подальший розвиток держави мав післявиборчий політичний процес, який продемонстрував як досягнення, так і наявні проблеми сучасної косовської демократії. Тому політичні наслідки виборів доцільно розглядати не окремо від самого голосування, а як логічне продовження процесу демократичного розвитку держави<sup>49,50</sup>. Офіційні результати виборів підтвердили збереження лідируючих позицій руху «Самовизначення» (Vetëvendosje), який отримав найбільшу кількість депутатських мандатів. Проте здобутого результату виявилось недостатньо для формування однопартійної парламентської більшості. Інші політичні сили також зберегли достатній рівень представництва у парламенті, що зробило необхідним проведення міжпартійних переговорів щодо формування нового керівництва законодавчого органу та майбутнього складу уряду<sup>51,52</sup>.

На цьому етапі проявилася одна з головних особливостей політичного розвитку Косова після виборів. Якщо голосування було організоване відповідно до демократичних стандартів і не викликало серйозних зауважень міжнародних спостерігачів, то процес формування нової парламентської більшості виявився значно складнішим. Через відсутність необхідної кількості голосів парламент протягом тривалого часу не міг обрати Голову Асамблеї Косова, що фактично унеможливило початок повноцінної роботи нового скликання

---

<sup>49</sup> European Union Election Observation Mission. Kosovo 2025 Parliamentary Elections, 9 February 2025: Final Report. Brussels : European External Action Service, 2025. Pp. 15–17; 46–48;

<sup>50</sup> European Commission. Kosovo Report 2025. Brussels : European Commission, 2025. Pp. 1–3.

<sup>51</sup> Central Election Commission of the Republic of Kosovo. *Final Results of the Parliamentary Elections of 9 February 2025*. Pristina : Central Election Commission, 2025. URL: <https://surl.li/bzwayo>

<sup>52</sup> European Union Election Observation Mission. Kosovo 2025 Parliamentary Elections, 9 February 2025: Final Report. Brussels : European External Action Service, 2025. P. 15–17.

парламенту та процедуру формування уряду<sup>53,54</sup>. На наш погляд, саме ця ситуація стала головним політичним наслідком парламентських виборів 2025 року. Вона засвідчила, що вибори підтвердили достатньо високий рівень розвитку виборчої системи, однак одночасно виявили складнощі у функціонуванні механізмів парламентської демократії, насамперед у питаннях формування стабільної парламентської більшості<sup>55,56</sup>. Політична криза, яка виникла після виборів, тривала протягом кількох місяців. Парламент неодноразово проводив засідання з метою обрання свого керівництва, однак політичні партії не могли досягти компромісу щодо кандидатури Голови Асамблеї. Подібна ситуація суттєво затримала процес формування нового уряду та створила ризик подальшої політичної нестабільності. Водночас саме цей період став своєрідною перевіркою ефективності конституційного механізму функціонування державної влади<sup>57</sup>.

Важливо також зазначити, що розвиток політичної кризи відбувався виключно в межах конституційного поля. Незважаючи на гостре політичне протистояння між парламентськими силами, усі суперечності вирішувалися шляхом використання передбачених законодавством демократичних процедур. Особливу роль у цьому процесі відіграв Конституційний суд Косова, який був змушений надати офіційне тлумачення окремих положень Конституції щодо строків та порядку формування парламенту. Сам факт звернення до Конституційного суду свідчить не про слабкість державних інститутів, а навпаки – про поступове утвердження принципу верховенства права як основи функціонування політичної системи<sup>58,59</sup>. На наш погляд, саме післявиборчі події дозволили найбільш повно оцінити реальний рівень демократичної консолідації Косова. Якщо впродовж попередніх років

---

<sup>53</sup> European Union Election Observation Mission. Kosovo 2025 Parliamentary Elections, 9 February 2025: Final Report. Brussels : European External Action Service, 2025. Pp. 42–48.

<sup>54</sup> Parliamentary Assembly of the Council of Europe. Observation of the Parliamentary Elections in Kosovo (9 February 2025). Strasbourg : Council of Europe, 2025. Paras. Pp. 95–99.

<sup>55</sup> European Union Election Observation Mission. Kosovo 2025 Parliamentary Elections, 9 February 2025: Final Report. Brussels : European External Action Service, 2025. Pp. 46–48.

<sup>56</sup> European Commission. Kosovo Report 2025. Brussels : European Commission, 2025. Pp. 1–3.

<sup>57</sup> Constitution of the Republic of Kosovo. Pristina : Assembly of the Republic of Kosovo, 2008. Arts. 67, 84, 95. Pp. 63–82; 102–111.

<sup>58</sup> Ibid. Arts. 112–118. Pp. 102–111.

<sup>59</sup> European Commission. Kosovo Report 2025. Brussels : European Commission, 2025. Pp. 7–12.

основна увага міжнародної спільноти була зосереджена переважно на безпековій ситуації або перебігу діалогу між Белградом і Приштиною, то після виборів 2025 року у центрі уваги опинилася ефективність функціонування власних державних інститутів Косова<sup>60,61</sup>. Політична ситуація після виборів також безпосередньо вплинула на взаємовідносини Косова з Європейським Союзом. Європейські інституції позитивно оцінили сам факт проведення конкурентних виборів, однак водночас наголосили на необхідності якнайшвидшого завершення процесу формування нових органів влади. Це пояснювалося тим, що подальше просування реформ, виконання рекомендацій Європейської Комісії та реалізація окремих програм фінансової підтримки безпосередньо залежали від стабільної роботи парламенту та уряду. Отже, після виборів міжнародні партнери дедалі більше оцінювали Косово не лише за якістю виборчого процесу, а й за ефективністю функціонування його державних інститутів.

Не менш важливим напрямом аналізу є вплив результатів парламентських виборів на подальший перебіг відносин між Косовом і Сербією. Протягом останніх років саме цей напрям залишається одним із ключових чинників, що визначає міжнародне становище Косова. Незважаючи на те, що парламентські вибори мали внутрішньо-політичний характер, їх результати безпосередньо вплинули на темпи реалізації домовленостей, досягнутих у межах діалогу за посередництва Європейського Союзу. Формування нового уряду фактично стало необхідною передумовою для продовження переговорного процесу, оскільки виконавча влада бере безпосередню участь у реалізації більшості політичних домовленостей<sup>62,63</sup>.

Певний вплив результати виборів мали й на діяльність міжнародних безпекових структур. Присутність сил KFOR і надалі залишалася одним із ключових елементів забезпечення стабільності на території Косова, особливо у північних муніципалітетах. Водночас події 2025 року ще раз підтвердили, що навіть за умови збереження міжнародної військової присутності довгострокова стабільність регіону

---

<sup>60</sup> European Commission. Kosovo Report 2025. Brussels : European Commission, 2025. Pp. 1–12.

<sup>61</sup> United Nations Security Council. Report of the Secretary-General on the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo: S/2025/200. New York : United Nations, 2025. Pp. 8–14.

<sup>62</sup> European Commission. Kosovo Report 2025. Brussels : European Commission, 2025. Pp 1–3; 18–31.

<sup>63</sup> United Nations Security Council. Report of the Secretary-General on the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo: S/2025/200. New York : United Nations, 2025. Pp. 8–14.

значною мірою залежить від ефективності функціонування власних державних інститутів Косова та їхньої здатності підтримувати політичний діалог із представниками всіх етнічних громад<sup>64 65</sup>. Важливе місце серед політичних наслідків виборів посідає питання подальшого розвитку демократичних інститутів. Підсумковий звіт Місії Європейського Союзу зі спостереження за виборами містив низку рекомендацій, спрямованих на вдосконалення виборчого законодавства, підвищення прозорості фінансування політичних партій, удосконалення діяльності Центральної виборчої комісії та забезпечення більш ефективного адміністрування виборчого процесу. На наш погляд, виконання цих рекомендацій може стати одним із головних напрямів подальшого розвитку політичної системи Косова<sup>66,67</sup>. Окремо слід звернути увагу на міжнародне значення виборів для процесу подальшого визнання Косова як незалежної держави. Незважаючи на те, що питання міжнародного визнання безпосередньо не пов'язане з результатами парламентських виборів, стабільність функціонування демократичних інститутів значною мірою впливає на міжнародний авторитет держави. Чим більш прогнозованою та ефективною є політична система країни, тим більше підстав виникає для розширення міжнародного співробітництва та активізації інтеграційних процесів. У цьому контексті парламентські вибори 2025 року стали ще одним підтвердженням того, що Косово поступово переходить від етапу післявоєнного державотворення до етапу інституційного розвитку<sup>68 69</sup>. Проведене дослідження показує, що сучасний розвиток Косова неможливо оцінювати виключно через призму внутрішньої політики. На відміну від більшості європейських держав,

---

<sup>64</sup> United Nations Security Council. Report of the Secretary-General on the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo: S/2025/200. New York : United Nations, 2025. Pp. 2–5, 8–14.

<sup>65</sup> United Nations Security Council. Resolution 1244 (1999), adopted by the Security Council at its 4011th meeting on 10 June 1999. New York : United Nations, 1999. Paras. 9–11.

<sup>66</sup> European Union Election Observation Mission. Kosovo 2025 Parliamentary Elections, 9 February 2025: Final Report. Brussels : European External Action Service, 2025. Pp. 50–66; 87–94.

<sup>67</sup> Assembly of the Republic of Kosovo. *Law No. 03/L-073 on General Elections in the Republic of Kosovo*. Official Gazette of the Republic of Kosovo, No. 31, 15 June 2008. Pristina : Assembly of the Republic of Kosovo, 2008. Arts. 10–15, 53–64. URL: <https://surl.li/mxgbnb>

<sup>68</sup> Weller M. *Contested Statehood: Kosovo's Struggle for Independence*. Oxford : Oxford University Press, 2009. Pp. 392–417.

<sup>69</sup> European Commission. *Kosovo Report 2025*. Brussels : European Commission, 2025. Pp. 1–3.

політичні процеси в Косові продовжують залишатися тісно пов'язаними із міжнародним середовищем. Будь-які зміни у внутрішньополітичному житті держави практично одразу впливають на перебіг міжнародних переговорів, діяльність міжнародних місій та загальну безпекову ситуацію на Західних Балканах. Саме ця взаємозалежність є однією з головних особливостей сучасної косовської державності<sup>70,71</sup>. Проведений аналіз свідчить, що парламентські вибори 2025 року стали своєрідним етапом перевірки політичної зрілості Косова. Сам виборчий процес підтвердив здатність держави забезпечити проведення конкурентних і демократичних виборів відповідно до міжнародних стандартів. Водночас подальший перебіг політичних подій продемонстрував, що ефективність функціонування демократичної системи визначається не лише якістю організації голосування, але й здатністю політичних сил до конструктивної взаємодії після завершення виборів. Ця обставина, на нашу думку, є одним із головних висновків проведеного дослідження.

Отже, підсумовуючи, можемо зазначити, що політичні наслідки парламентських виборів 2025 року виходять далеко за межі формування нового складу парламенту. Вони засвідчили поступове зміцнення демократичних інститутів Косова, але одночасно виявили необхідність подальшого вдосконалення механізмів парламентської взаємодії, розвитку політичної культури та забезпечення більш ефективного функціонування органів державної влади. Міжнародний контекст виборів підтвердив, що подальший розвиток Косова й надалі залежатиме від успішного поєднання внутрішніх демократичних реформ із продовженням конструктивної співпраці з Європейським Союзом, НАТО, Сполученими Штатами Америки та іншими міжнародними партнерами. Від ефективності реалізації цих завдань значною мірою залежатимуть перспективи подальшої міжнародної інтеграції Косова та зміцнення його позицій у сучасній системі європейської безпеки.

## **ВИСНОВКИ**

Проведене дослідження дає підстави зробити висновок, що парламентські вибори в Республіці Косово 2025 року стали одним із найважливіших етапів розвитку політичної системи держави після

---

<sup>70</sup> United Nations Security Council. Report of the Secretary-General on the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo: S/2025/200. New York : United Nations, 2025. Pp. 8–14.

<sup>71</sup> European Commission. Kosovo Report 2025. Brussels : European Commission, 2025. Pp. 18–31.

проголошення незалежності у 2008 році. Їх значення полягає не лише у формуванні нового складу парламенту, а й у тому, що вони стали своєрідною перевіркою рівня розвитку демократичних інститутів, сформованих упродовж останніх двадцяти п'яти років. Аналіз історичних та політичних передумов засвідчив, що сучасна виборча система Косова є результатом тривалого процесу міжнародного адміністрування, післявоєнного державотворення та поступового переходу до самостійного функціонування органів державної влади.

Встановлено, що виборча кампанія 2025 року проходила в умовах високої політичної конкуренції, однак її основною особливістю стало зміщення суспільної уваги від питань післявоєнного державотворення до оцінки ефективності діяльності органів влади, темпів реалізації реформ, боротьби з корупцією та перспектив європейської інтеграції. Це свідчить про поступову зміну характеру політичної культури Косова, у якій виборець дедалі більше оцінює результати практичної діяльності політичних сил, а не лише їхню історичну роль.

Результати парламентських виборів підтвердили збереження політичного лідерства руху «Самовизначення» (Vetëvendosje), однак одночасно засвідчили відсутність політичної сили, здатної самостійно сформувати парламентську більшість. Ця обставина стала головною причиною тривалого процесу формування органів влади та виникнення післявиборчої парламентської кризи. Проведений аналіз показує, що найбільш складним етапом виборчого процесу стало не саме голосування, яке міжнародні спостерігачі загалом оцінили позитивно, а подальший процес досягнення політичного компромісу між парламентськими силами.

Результати дослідження дозволяють стверджувати, що політична криза після виборів не свідчить про неспроможність демократичної системи Косова. Навпаки, усі політичні суперечності вирішувалися виключно в межах конституційних процедур, із використанням механізмів парламентської демократії та за участю Конституційного суду. Це дає підстави говорити про поступове утвердження принципу верховенства права як одного з фундаментальних елементів сучасної косовської державності.

Окрему увагу в роботі приділено міжнародному контексту виборів. Проведений аналіз засвідчив, що їх результати безпосередньо вплинули на подальший перебіг відносин Косова з Європейським Союзом, НАТО, Сполученими Штатами Америки та іншими міжнародними партнерами. Міжнародна спільнота розглядала вибори не лише як внутрішньополітичний процес, а й як показник інституційної зрілості держави, її готовності продовжувати

демократичні реформи та виконувати міжнародні зобов'язання у межах процесу європейської інтеграції. На наш погляд, головний результат парламентських виборів 2025 року полягає у тому, що вони підтвердили завершення одного з найважливіших етапів становлення політичної системи Косова. Якщо у перші роки після проголошення незалежності визначальну роль у функціонуванні державних інститутів відігравали міжнародні місії, то сьогодні основна відповідальність за стабільність політичної системи дедалі більше покладається на власні державні органи та політичні еліти. Здатність досягати політичного компромісу, забезпечувати стабільну роботу парламенту та уряду, а також послідовно реалізовувати демократичні реформи визначатиме подальший розвиток Косова.

Підсумовуючи результати дослідження, варто зазначити, що парламентські вибори 2025 року не лише визначили новий політичний баланс у державі, але й продемонстрували сучасний стан розвитку косовської демократії. Попри збереження окремих політичних, правових і міжнародних викликів, Косово продовжує поступовий розвиток як демократична європейська держава. Подальші перспективи її міжнародної інтеграції значною мірою залежатимуть від ефективності внутрішніх реформ, зміцнення демократичних інститутів, розвитку політичної культури та здатності держави підтримувати конструктивну співпрацю з міжнародними партнерами.

### **АНОТАЦІЯ**

Досліджено історичні та політичні передумови формування сучасної виборчої системи Республіки Косово, а також проаналізовано перебіг парламентських виборів 2025 року та їхній вплив на подальший розвиток держави. Особливу увагу приділено еволюції політичних інститутів після проголошення незалежності Косова, ролі міжнародних місій у процесі державотворення та особливостям функціонування виборчого механізму. На основі аналізу офіційних документів Європейського Союзу, Організації Об'єднаних Націй, законодавства Республіки Косово та сучасних наукових досліджень визначено основні чинники, які вплинули на результати парламентських виборів 2025 року. Встановлено, що головним політичним наслідком виборів стала післявиборча політична криза, яка засвідчила необхідність подальшого вдосконалення механізмів парламентської взаємодії та формування стабільної більшості. Обґрунтовано, що вибори 2025 року стали важливим етапом перевірки інституційної спроможності Косова як демократичної держави та показали поступовий перехід від міжнародного адміністрування до самостійного функціонування державних органів. Зроблено висновок, що подальші перспективи

європейської інтеграції Косова значною мірою залежатимуть від ефективності внутрішніх демократичних реформ, розвитку політичної культури та здатності політичних сил до конструктивного міжпартійного діалогу. Результати дослідження можуть бути використані під час подальшого вивчення сучасних політичних процесів на Західних Балканах, проблем міжнародного визнання держав та особливостей розвитку постконфліктних демократичних інститутів.

### Література:

1. Ahtisaari M. *Comprehensive Proposal for the Kosovo Status Settlement: S/2007/168/Add.1*. New York : United Nations, 2007. 61 p.
2. Assembly of the Republic of Kosovo. *Law No. 03/L-073 on General Elections in the Republic of Kosovo*. Official Gazette of the Republic of Kosovo, No. 31, 15 June 2008. Pristina : Assembly of the Republic of Kosovo, 2008. URL: <https://surl.li/mxgbna>
3. Bieber F. *The Rise of Authoritarianism in the Western Balkans*. Cham : Palgrave Macmillan, 2020. 303 p.
4. Central Election Commission of the Republic of Kosovo. *Final Results of the Parliamentary Elections of 9 February 2025*. Pristina : Central Election Commission, 2025. URL: <https://surl.li/bzwayo>
5. Constitution of the Republic of Kosovo. Pristina : Assembly of the Republic of Kosovo. 2008. 68 p.
6. European Commission. *Kosovo Report 2025*. Brussels : European Commission, 2025. 96 p.
7. European Union Election Observation Mission. *Kosovo 2025 Parliamentary Elections, 9 February 2025 : Final Report*. Brussels : European External Action Service, 2025. 94 p.
8. Ker-Lindsay J. *Kosovo: The Path to Contested Statehood in the Balkans*. London : I.B. Tauris. 2009. 288 p.
9. Marko J. The New Kosovo Constitution in a Regional Comparative Perspective. *Review of Central and East European Law*. 2008. Vol. 33, No. 4. P. 437–450.
10. Parliamentary Assembly of the Council of Europe. *Observation of the elections to the Assembly of Kosovo (9 February 2025)*. Doc. 16146 rev. Strasbourg: Council of Europe, 2025. URL: <https://surl.lu/qyveit>
11. Perritt H. H. *The Road to Independence for Kosovo: A Chronicle of the Ahtisaari Plan*. Cambridge : Cambridge University Press, 2010. 328 p.
12. United Nations Security Council. *Report of the Secretary-General on the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo : S/2025/200*. New York : United Nations, 2025. 23 p.

13. United Nations Security Council. *Resolution 1244 (1999)*, adopted by the Security Council at its 4011th meeting on 10 June 1999. New York : United Nations, 1999. 18 p.

14. Weller M. *Contested Statehood: Kosovo's Struggle for Independence* (Oxford, 2009; online edn, Oxford Academic, 1 May 2009). DOI: <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199566167.001.0001>

**Information about the authors:**

**Krytskaliuk Nazar Ivanovych,**

Candidate of Political Sciences,

Major in the Armed Forces of Ukraine,

Associate Professor at the Department of Military Political Science

Military Institute of Taras Shevchenko National University of Kyiv

81, Yulii Zdanovskoi Str., 03680, Kyiv, Ukraine

**Pankul Danylo Oleksandrovyh,**

Third-year cadet of the Faculty of Military Psychology and Social Work

Military Institute of Taras Shevchenko National University of Kyiv

81, Yulii Zdanovskoi Str., 03680, Kyiv, Ukraine